

Program k prevencii a riešeniu šikanovania
Gymnázium Metodova 2

Program k prevencii a riešeniu šikanovania Gymnázia Metodova 2 je vypracovaný v súlade so **Smernicou č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach.**

1 Charakteristika šikanovania

1.1 Podstata šikanovania

Pod šikanovaním rozumieme nevyprovokované správanie žiaka alebo skupiny žiakov, ktorých zámerom je ublíženie inému žiakovi, jeho ohrozovanie alebo zastrašovanie. Ide o ciele a opakované použitie násilia voči žiakovi, ktorý sa nemôže alebo nevie účinne brániť.

Jedná sa o:

- úmysel ublížiť fyzicky alebo psychicky,
- agresiu jedného alebo skupiny žiakov,
- opakované útoky,
- nevyrovnaný pomer síl medzi agresorom a obeťou,

1.2 Možné prejavy šikanovania

a) priama forma: fyzické útoky, urážanie, slovné ponižovanie, nadávky, posmech, zosmiešnenie, obmedzovanie slobody, príkazy agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť, poškodenie alebo odcudzenie vecí, vyhrážanie, zastrašovanie, vydieranie, zneužitie osobných údajov, fotografií, šírenie nepravdivých informácií, kyberšikanovanie

b) nepriama forma: prehliadanie, ignorovanie, zámerné vyčleňovanie z kolektívu, nedobrovoľné vystavovanie agresívnym situáciám

1.3 Kyberšikanovanie

Kyberšikanovanie je priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačno-komunikačných technológií (telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí) na úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrašovanie.

Najčastejšie znaky kyberšikanovania:

- a) sociálna prevaha alebo psychická prevaha agresora, nie je nutná fyzická prevaha,
- b) agresor vystupuje často anonymne,
- c) útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť,
- d) agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok s ohľadom na anonymitu a odstup, ktoré informačno-komunikačné technológie umožňujú,
- e) útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi,
- f) útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb,
- g) agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest,
- h) útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,
- i) obeť nemusí o napadnutí dlhšiu dobu vedieť,
- j) obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,
- k) zverejnené informácie, fotografie a audiozáznamy a videozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu.

1.4 Trestnoprávna zodpovednosť pri prejavoch šikanovania

Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku.

Žiak, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný za trestný čin:

- a) ublíženia na zdraví,
- b) obmedzovania osobnej slobody,
- c) lúpeže,
- d) vydierania,
- e) hrubého nátlaku,
- f) nátlaku,
- g) porušovania domovej slobody,
- h) sexuálneho násillia.
- i) sexuálneho zneužívania,
- j) krádeže,
- k) neoprávneného užívania cudzej veci,
- l) poškodzovania cudzej veci,
- m) nebezpečného vyhrážania sa,
- n) nebezpečného prenasledovania,
- o) výroby detskej pornografie,
- p) rozširovania detskej pornografie,
- q) prechovávanlia detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení,
- r) ohovárania.

Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu alebo priestupku proti majetku.

Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku, nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú žiak spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví. Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne.

Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie, môže byť stíhaný najmä za trestný čin

- a) neprekazenia trestného činu,
- b) neoznámennia trestného činu,
- c) ublížennia na zdraví.

2 Prevencia šikanovania

- Základné preventívne opatrenie je vytváranie priaznivej klímy v škole, založenej na úcte k sebe i k druhým, na kooperácii, na otvorenej komunikácii.
- Nepodceňovať a riešiť akékoľvek agresívne prejavy.
- Zamerať zvýšenú pozornosť na nových žiakov.

- Preukázateľne informovať žiakov a zákonných zástupcov žiakov o Školskom poriadku Gymnázia Metodova 2, s dôrazom na pravidlá správania sa žiakov, na sankcie, v prípade porušenia školského poriadku.
- S negatívnymi dôsledkami šikanovania a nevhodného správania pre obeť i agresorov oboznámiť všetkých žiakov i učiteľov.
- Zvyšovať u žiakov povedomie o trestnoprávnej zodpovednosti pri prejavoch šikanovania na triednických hodinách, na hodinách občianskej náuky, etickej výchovy, náboženskej výchovy.
- Priebežne hodnotiť sociálnu atmosféru v triedach, vytvárať podmienky pre tvorivú atmosféru podporujúcu pocit bezpečia a dobré vzťahy..
- Zvyšovať zdravé sebavedomie žiakov (pochvaly, ocenenia za školskú a mimoškolskú činnosť).
- Učiť žiakov funkčne a slušne riešiť vzniknuté konfliktné situácie.
- Preventívne pôsobiť na antisociálne správanie vo výchovno-vzdelávacom procese v rámci obsahového zamerania a didaktiky predmetov a prierezových tém (osobnostný a sociálny rozvoj, mediálna výchova, multikultúrna výchova, ochrana života a zdravia, výchova a vzdelávanie k ľudským právam, výchova k občianstvu, boj proti extrémizmu, výchova k manželstvu a rodičovstvu); na triednických hodinách; formou súťaží, projektov a iných aktivít.
- V súlade s Pracovným poriadkom Gymnázia Metodova 2 pre pedagogických zamestnancov platí dôsledne dodržiavať dozor v priestoroch školy pred vyučovaním, cez prestávky, po vyučovaní.
- Monitorovanie aktuálnej situácie v škole robiť účelovo formou dotazníkov, rozhovormi so žiakmi, dotazníkmi pre učiteľov, pozorovaním.
- Informovať o možnosti nahlásiť podozrenie alebo prejav šikanovania prostredníctvom kontaktnej osoby (výchovný poradca, školský psychológ, triedny učiteľ, iný učiteľ, ktorému žiak dôveruje, vedenie školy).
- Žiak môže oznámiť šikanovanie prostredníctvom online formulára www.nntb.sk/s/36ed5fa
- Každý zamestnanec školy má oznamovaciu povinnosť o prejavoch šikanovania.

3 Postup pri riešení šikanovania

Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec je povinný šikanovanie, alebo podozrenie zo šikanovania medzi žiakmi bezodkladne riešiť a každej jeho obeť bezodkladne poskytnúť pomoc.

1. Pri podozrení na šikanovanie má učiteľ alebo zamestnanec školy povinnosť bezodkladne oznámiť túto skutočnosť koordinátorovi prevencie a riaditeľke školy.
2. Títo zriadia podľa potreby tím zamestnancov (školská psychologička, výchovná poradkyňa, prípadne konkrétny triedny učiteľ, zástupkyne riaditeľky) a v súčinnosti navrhujú a zabezpečujú odborný postup pri riešení šikanovania.
 3. Je potrebné uskutočniť operatívnu poradu tímu a zadefinovať si úlohy:
 - Čo treba robiť predbežne na ochranu obeť a kto bude za to zodpovedný
 - Kto uskutoční rozhovory s protagonistami šikanovania
 - Čo si treba ešte všímať v súvislosti s podnetom
 - Čo robiť na zastavenie šikanovania

- Či je potrebné uskutočniť zisťovanie atmosféry v triede formou anonymného dotazníka a kto ho zrealizuje a vyhodnotí
4. Uskutočniť
- Rozhovor s informátorom (oceniť odvahu oznámiť násilie)
 - Rozhovor s obeťou (nekonfrontovať obeť s agresorom)
 - Nájdenie vhodných svedkov a individuálne rozhovory s nimi, prípadne ich konfrontácia
 - Rozhovor s agresorom (snažiť sa zabrániť krivej výpovede agresora)
 - Urobiť písomný záznam o jednotlivých rozhovoroch
 - Uchovať dôkazy, pri podozrení na kyberšikanovanie v spolupráci s koordinátorom informatizácie.
5. Vyhodnotenie prípadu
- a/ potvrdenie šikanovania
- b/ vyhodnotenie, že ide o agresívneho žiaka, ktorý nemá úmysel ublížiť konkrétnej obeti (ubližuje situačne viacerým)
- c/ vyhodnotenie, že šikanovanie sa nepotvrdilo
- d/ vyhodnotenie, že šlo o krivé obvinenie zo strany obete
- e/ vyhodnotenie, že ide o konfliktný kolektív (ubližujú si viacerí žiaci navzájom)
6. Návrh vhodných opatrení
- kontaktovať zákonných zástupcov žiakov
 - verejné ospravedlnenie sa agresora pred triedou
 - ospravedlnenie sa a zmierenie pred celým kolektívom
 - náhrada škody za zničené veci a pod.
 - represívne opatrenia podľa školského poriadku
 - spolupráca s CPPPaP (práca s celým kolektívom, individuálna práca s obeťou a agresorom)
 - pravidelná práca s kolektívom, triednické hodiny
 - a iné

Pre obeť

- možno odporučiť rodičom obetí spoluprácu so školským psychológom, CPPPaP alebo vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť,
- poskytnúť podporu v zaistovaní bezpečia,
- zabezpečenie informovania a poradenstva o šikanovaní pre zákonných zástupcov,
- prípadné preloženie žiaka do inej triedy.

Pre agresorov

- možno odporučiť rodičom obetí spoluprácu so školským psychológom, CPPPaP alebo vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť,
- uloženie opatrenia vo výchove,
- zabezpečenie informovania a poradenstva o šikanovaní pre zákonných zástupcov,
- prípadné preloženie žiaka do inej triedy.

Ďalšie opatrenia riaditeľky školy pre mimoriadne prípady

- odporúčenie rodičom na dobrovoľný diagnostický pobyt v diagnostickom centre,
- oznámenie ÚPSVaR - sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletého,

- oznámenie príslušnému útvaru Policajného zboru SR ak je podozrenie, že šikanovanie naplnilo skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu.

7. Koordinátor prevencie eviduje záznamy o riešení jednotlivých prípadov šikanovania. Zápis bude obsahovať: popis situácie, okolnosti, meno agresora, obete a svedkov, záznamy z rozhovorov, vyhodnotenie šetrenia a aké riešenia a opatrenia boli prijaté.

Bratislava 30. august 2019

.....
....., v.r.
riadiťka školy